Autor Guste Santini
Utorak, 18 Rujan 2007 11:48

ILUZIJA I STVARNOST HRVATSKOG GOSPODARSTVA: 1.2. Kamo smo stigli?

Ocjena današnjeg stanja mogla bi se interpretirati ovako:
– razina društvenog proizvoda u 2006. godini (250 milijardi kuna) tek je nešto veća nego davne 1989. godine
– ukupno je kretanje cijena zadovoljavajuće, međutim promatrajući zasebno kretanje cijena (tradable i nontradable-sektora), ni ta ocjena nije neupitna (Zdunić, 2002)
– stopa nezaposlenosti od 8,9% (1990. godine) ekspandirala je na 16,6% u 2006. godini i zabrinjava usprkos smanjenju nezaposlenosti u prvih osam mjeseci ove godine
– gotovo 7% populacije (oko 300 000) nije redovito zaposleno ili nije uopće zaposleno, a znatan broj zaposlenih ne prima redovito plaću
– stalno se bilježi deficit vanjskotrgovinske bilance (u razdoblju 1995. – 2006. godine kumulativno je ostvaren veći deficit robne razmjene s inozemstvom od vrijednosti društvenog proizvoda u 2006. godini)
– pokrivenost uvoza izvozom manja je od polovice (krajem osamdesetih pokrivenost uvoza izvozom iznosila je gotovo tri četvrtine)
– dug prema inozemstvu prešao je 30 milijardi eura, čime je znatno prijeđena granica od 80% društvenog proizvoda, što znači da postaje (i ostaje!) značajno ograničenje u idućem razdoblju
– dug središnje države na kraju 2006. godine iznosi više od 108 milijardi kuna i njegovo je stanje više nego zabrinjavajuće imajući u vidu da je uvođenjem PDV-a 1998. godine jednokratno naplaćen porez na zalihe od gotovo 7 milijardi kuna te da putem deficita platne bilance, temeljem poreza na potrošnju, država ostvaruje znatne porezne prihode
– tečaj kune prema euru fiksiran je i nisu točne tvrdnje kako se tečaj formira na tržištu (devizne pričuve veće su od novčane mase; one svoje uporište nalaze u dugu i nisu dio nacionalne štednje – sic!)
- inozemna ulaganja u razdoblju 1996. – 2006. godine iznose gotovo 14 milijardi eura i nema dokaza da postoji pozitivan odnos na relaciji: inozemna ulaganja – društveni proizvod (Družić, G., 2003)
– prodaja obiteljskog srebra ima danas odlučujuće značenje jer je mogućnost daljnjeg povećanja inozemnog duga ograničena
– devizne pričuve od gotovo 9 milijardi dolara pokazuju da HNB može upravljati tečajem na način kao do sada – barem dvije, vjerojatnije tri godine, bez obzira na događanja u realnom sektoru
– bankarski je sustav gotovo u cijelosti u vlasništvu stranaca (isti obrazac slijedi osiguravateljska industrija, odnosno investicijski fondovi i fondovi mirovinskog osiguranja) koji kontroliraju cjelokupno tržište novca i kredita
– porezna je presija na gornjoj granici izdržljivosti usprkos velikom i brzorastućem vanjskom i unutarnjem dugu te deficitu platne bilance
– rashodi su preveliki, promatramo li ih kao proporciju bruto domaćeg proizvoda, i nedostatni, ako se promatraju kao razina/standard opće i (posebno) zajedničke potrošnje.